

PROTOKOLL

Dnr
O 19-2024

Sid
1 (2)

Opcat-inspektion av Kriminalvården, anstalten Saltvik den 3 – 5 september 2024

Inledning och inspektionens syfte

JO Katarina Pålsson genomförde den 3 – 5 september 2024 en oanmäld inspektion av Kriminalvården, anstalten Saltvik. Vid inspektionen deltog även byråchefen Anna Flodin, seniora rättssakkunniga Mattias Karlsson, seniora rättssakkunniga Therese Säde, experten i psykologi Knut Sturidsson och sakkunniga Sofia Löfvenberg.

Inspektionen är en del av JO:s verksamhet för att förebygga och identifiera samt analysera faktorer liksom förhållanden som kan innebära risker för tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning av frihetsberövade personer, den s.k. Opcat-verksamheten. Opcat står för Optional Protocol to the Convention against Torture and other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment, dvs. det fakultativa protokollet till FN:s antitortyrkonvention. Länder som anslutit sig till protokollet har förbundit sig att inrätta ett nationellt besöksorgan som regelbundet besöker platser där personer kan hållas frihetsberövade. I Sverige fullgör JO uppdraget.

JO har återkommande granskat Kriminalvårdens hantering av överbeläggning och de konsekvenser som förhållandena kan få för de frihetsberövade. Beläggningssituationen är för närvarande ytterst ansträngd och förväntas vara det en tid framöver. Med anledning av situationen tillskapar myndigheten s.k. beredskapsplatser och planerar för dubbelbeläggning av celler i större omfattning än tidigare. JO Katarina Pålsson har därför beslutat att Opcat-verksamheten inom hennes ansvarsområde under år 2024 särskilt ska inriktas på att undersöka vilka följder och risker dubbelbeläggning i häkte och anstalt kan medföra för de frihetsberövade. En inspektionsserie med detta tema genomförs under året. De viktigaste iakttagelserna och samlade uppgifterna kommer tillsammans med JO:s rekommendationer senare att sammanställas i två rapporter.

Inspektionens genomförande

Inspektionen inleddes med att kriminalvårdschefen AA och kriminalvårdsinspektören BB kortfattat presenterade verksamheten och redogjorde för den aktuella beläggningssituationen. Därefter förevisades anstaltens lokaler, bl.a. celler med platser för dubbelbeläggning, en rastgård och sysselsättningslokaler. Delar av lokalerna fotograferades och det togs mått i två celler och på två avdelningars gemensamhetsutrymmen. JO:s medarbetare gjorde en översiktlig granskning av bl.a. beläggningslistorna, incidentrapporter och avskildhetsbeslut. Vid inspektionen samtalade JO:s medarbetare med ett trettioital intagna som delade cell. Drygt hälften av dem hade under sin anstaltstid delat cell med mer än en medintagen. Det hölls också samtal med ett tjugotal anställda.

Enligt Kriminalvårdens årliga platsbeslut ska anstalten Saltvik från och med den 1 januari 2024 ha totalt 129 platser, varav 25 beredskapsplatser (KV 2024-213). Vid inspektionstillfället hade det tillkommit ytterligare 35 beredskapsplatser. Utöver det hade anstalten 24 särskilda säkerhetsplatser. Dessa var inte dubbelbelagda. Under inspektionens första dag var 163 personer intagna på anstalten, borträknat de särskilda säkerhetsplatserna. Utifrån de uppgifter som lämnades om ordinarie platser och beredskapsplatser uppgick beläggningsgraden därmed till ca 99 procent vid besöket. Borträknat beredskapsplatserna var beläggningsgraden ca 157 procent. Sedan maj 2023 har anstalten utökad inläsningstid i samband med den s.k. dygnsvilan, vilket dock skulle upphöra från och med den sista september. (se 6 kap. 1 § kriminalvårdens föreskrifter och allmänna råd om fängelse [KVFS 2011:1], FARK Fängelse).

Ett avslutande möte hölls digitalt den 13 september 2024 där företrädare för anstalten fick möjlighet att kommentera de centrala iakttagelser som JO och hennes medarbetare hade gjort vid inspektionen och besvara uppkomna frågor. På det avslutande mötet deltog kriminalvårdschefen AA, kriminalvårdsinspektörerna BB, CC, DD, EE, FF, GG, HH och II samt tf. kriminalvårdsinspektörerna JJ och KK.

Protokollförelse vid inspektionen var Sofia Löfvenberg.

Protokollet har justerats den 2024-10-29 av byråchefen Anna Flodin

Jag har tagit del av protokollet och kommer efter ytterligare inspektioner inom ramen för det aktuella temat att lämna mina rekommendationer.

2024-11-05

Katarina Pålsson

Dokumentet har fastställts digitalt och har inga underskrifter.